

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Музейна педагогіка
Викладач	д.пед.наук, проф. Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380956827858
E-mail викладача	viktoriia.stynska@pnu.edu.ua
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Формат дисципліни	Очний/вечірній
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Четвер 14.00 – 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення курсу «Музейна педагогіка» є особливості використання музейної педагогіки у процесі навчання і виховання здобувачів освіти, основні етапи формування музейної культури дітей і молоді, структурні компоненти музейно-педагогічного процесу, основи музейно-педагогічного моделювання, використання міжнародного досвіду музейної педагогії у практиці роботи ЗВО України.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу: ознайомлення аспірантів з основними положеннями музейної педагогіки, формами та методами музейно-педагогічної роботи, формування музейної культури та музейно-педагогічної компетентності здобувачів освіти.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння сучасних наукових підходів до проблеми використання освітнього середовища музеїв в навчальному процесі ЗВО; - ознайомлення з предметом і завданнями музейної педагогіки як наукової дисципліни, предметом дослідження якої є культурно-освітня діяльність в умовах музею; - ознайомлення аспірантів з історією формування музейних установ як соціокультурного інституту, класифікацією музеїв та їхніми функціями; - оволодіння методами, формами і прийомами музейної педагогіки, формування вміння використовувати їх в освітньому процесі; - підвищення рівня музейної культури та музейно-педагогічної компетентності здобувачів освіти. 	
Компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення нових цілісних знань та фахової практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями. ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань. ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо, на

	основі дотримання у фаховій діяльності етичних міркувань професійної етики, міжкультурної толерантності, з дотриманням норм академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 1. Володіння знаннями у сфері освіти/педагогіки, зокрема про її основні концепції, методики, технології; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку. СК 2. Здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти/педагогіки. досягати наукових результатів, що репрезентують нові знання. СК 5. Здатність ініціювати, розробляти і реалізувати комплексні та дотичні міждисциплінарні проекти у галузі освіти/педагогіки. СК 9. Здатність моделювати, здійснювати й оцінювати якість освітньої діяльності у закладі вищої освіти.
Програмні результати	ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі освіти/педагогіки і на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності. ПРН 2. Здатність поглиблювати, переоцінювати існуючі знання, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. ПРН 3. Аналізувати й застосовувати науковий доробок українських і зарубіжних учених, фундаментальні концепції та теорії у професійній сфері. ПРН 7. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів за допомогою сучасних інструментів і технологій пошуку, спеціалізованих баз даних та інформаційних систем. ПРН 10. Здатність демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну і професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей у контекстах професійної та наукової діяльності.

4. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Семінарські заняття/практичні, лабораторні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	Освітні/педагогічні науки	I	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота

<p>Тема 1. Музейна педагогіка як наукова дисципліна. Роль і значення музеїв у сучасному суспільстві.</p> <p>Музейна педагогіка в системі наук, її міждисциплінарний характер. Структура та завдання курсу. Аналіз базових термінів музейної педагогіки. Функції музейної педагогіки. Музей як соціокультурний інститут в контексті глобальних викликів сучасності. Освіта в музеї. Законодавство України про музеї та музейну справу.</p>	2		5
<p>Тема 2. Передумови та історія розвитку музейної справи в Україні і світі. Класифікація музеїв та їхні функції.</p> <p>Зародження і розвиток музеїв, їхні функції. Історичні аспекти появи терміну «музейна педагогіка». Історичні моделі культурно-освітньої діяльності музеїв. Класифікація музеїв. Відомі музеї України та світу. Українські та зарубіжні дослідники музеезнавства і музейної педагогіки.</p>	2		5
<p>Тема 3. Психолого-педагогічні основи та аксіологічні засади музейної педагогіки. Музейна комунікація.</p> <p>Поняття про музейно-педагогічну взаємодію та її психологічні механізми. Роль музейного педагога в організації просвітницької та навчальної діяльності із здобувачами освіти. Особливість відвідувача музею, його роль у формуванні стратегії розвитку та роботи музею. Аналіз стратегій і моделей музейної комунікації. Основні етапи формування музейної культури дітей і молоді.</p>	2		5
<p>Тема 4. Структурні компоненти музейно-педагогічного процесу. Форми, методи і прийоми музейної педагогіки.</p> <p>Форми організації навчання у просторі музею, їх класифікація та специфіка. Дидактичні методи і прийоми музейної педагогіки. Вимоги до екскурсорова. Екскурсія – головна форма освітньої роботи в музеї. Класифікація екскурсій. Інтерактивні форми музейної педагогіки. Виставкова діяльність музейних установ. Музейні відеофільми. Індивідуальні екскурсії в музеї.</p>	2		5
<p>Тема 5. Музейно-педагогічні проекти і програми.</p> <p>Поняття про музейно-педагогічний проект та алгоритм його створення. Етапи створення музейно-педагогічної програми. Музейно-педагогічні програми і проекти музеїв України. Особливості проектної роботи в музеї у контексті соціального та інклюзивного дискурсів. Експозиційно-виставкова діяльність музеїв, віртуальні виставкові проекти.</p>	2		5

<p>Google Art Project. Всеукраїнські музейні фестивалі. Українсько-нідерландський проєкт «Музейне коло Прикарпаття». Музейна програма «Музей як інституція пам'яті».</p>			
<p>Тема 6. Міжнародний досвід музейної педагогіки у практиці роботи закладів вищої освіти України. Інтерпретація поняття «музейна педагогіка» в різних країнах світу. Інноваційні музейно-педагогічні підходи і методики: зарубіжний досвід. Європейський досвід реформування музейної сфери. Всесвітня акція «Ніч музеїв». Використання польського досвіду музейної педагогіки у ЗВО України (проєкт «Музейна статистика»). Українсько-польський проєкт «Музеї прикордоння – простір для інтеркультурного діалогу». Діяльність польського Комітету допомоги музеям України.</p>	2		5
<p>Тема 1. Історичні моделі культурно-освітньої діяльності музеїв. Зародження і розвиток музейної справи в Україні і світі. Відомі музеї України та світу. Історичні аспекти появи терміну «музейна педагогіка». Сучасна наукова класифікація музеїв. Типи музеїв. Профілі музеїв. Історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби. Підготовка доповіді (із презентацією) на тему «Освітньо-культурна діяльність музею» (обрати один із музеїв України).</p>		2	4
<p>Тема 2-3. Основні етапи формування музейної культури дітей та молоді. Місце музеїв у системі історико-культурних цінностей. Найвідоміші музейні пам'ятки України. Діалог культур в музейному просторі. Навчальна екскурсія в Музей мистецтв Прикарпаття (м. Івано-Франківськ)</p>		4	5
<p>Тема 4. Музей як експериментальна база освітніх інновацій. Основи музейно-педагогічного моделювання. Креативність у музейній практиці. Музейна присутність в Інтернеті: український та зарубіжний досвід. Музейні експозиції та сучасні цифрові технології. Діджиталізація музейних ресурсів. Алгоритм підготовки музейного заняття. Музейний конструктор. Соціально-педагогічні проєкти «Педагогіка позитиву в музейному просторі», «Музейна педагогіка в неформальній освіті». Навчальна онлайн-екскурсія Педагогічним музеєм України НАПН України.</p>		2	4

<p>Тема 5. Роль музейного педагога в організації освітньо-виховної діяльності із здобувачами освіти. Аналіз стратегій і моделей музейної комунікації. Вимоги до музейного педагога. Екскурсія – головна форма освітньої роботи в музеї. Розробити текст екскурсії на тему «Розвиток освіти на Прикарпатті в XIX-XXI ст.», використовуючи матеріали регіональних музеїв Івано-Франківської області.</p>		2	4
<p>Тема 6-7. Роль музеїв у формуванні національної свідомості, патріотизму, дбайливого ставлення до етнокультурної спадщини народу. Навчальна екскурсія в Івано-Франківський обласний музей визвольної боротьби ім. С. Бандери.</p>		4	5
<p>Тема 8. Педагогічна взаємодія музеїв та системи освіти: актуальні проблеми. Організація музейного освітнього середовища. Історичні аспекти взаємодії музеїв та освітніх установ. Провідні напрями застосування надбань української музейної педагогіки в освітньому процесі. Особливості взаємодії академічної і неформальної освіти у просторі музею. Музей і заклади загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Використання педагогічного потенціалу музеїв Івано-Франківщини в освітньому процесі. Музейна педагогіка в умовах воєнного стану. Навчальна екскурсія в Івано-Франківський обласний краєзнавчий музей.</p>		2	4
<p>Тема 9. Музей закладу вищої освіти як ефективний засіб виховання молоді. Нормативне забезпечення діяльності музеїв ЗВО. Проблема підготовки музейного педагога в системі вищої освіти. Музейна дидактика і алгоритми комунікації в музеї ЗВО. Методи організації музейно-педагогічної взаємодії з студентською аудиторією. Музейно-педагогічні програми у ЗВО України. Технологія підготовки та проведення інтегрованого музейного заняття. Музейне заняття на базі Музею історії ПНУ ім. В. Стефаника на тему «Відомі педагоги Прикарпаття».</p>		2	4
<p>ЗАГАЛОМ</p>	<p>12</p>	<p>18</p>	<p>60</p>
<p>5. Система оцінювання навчальної дисципліни</p>			
<p>Види навчальної роботи</p>	<p>Максимальна кількість балів</p>		
<p>Загальна система оцінювання навчальної</p>	<p>Сума балів</p>	<p>Оцінка</p>	<p>Оцінка за національною шкалою</p>

дисципліни			ECTS	Іспит	Залік
	90 – 100		A	відмінно	зараховано
	80 – 89		B	добре	
	70 – 79		C	задовільно	
	60 – 69		D		
	50 – 59		E	незадовільно	не зараховано
26 – 49		FX			
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт.				
Практичні заняття	50 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді)				
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)				
6. Політика навчальної дисципліни					
Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань аспірантів визначається Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf .				
Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf . Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf				
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-				

	<p>zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.</p>

7. Рекомендована література

1. Вайдахер Ф. Загальна музеологія / Переклад з німецької Х. Назаркевич, О.Лянг, В. Лозинського. Л.: Літопис, 2005. 632 с.
2. Валенкевич О. В. Становлення та розвиток музейної педагогіки. Проблеми освіти: Наук-метод. зб. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. Вип. 85. С. 48-52.
3. Вербицька П., Пасічник Р. Музей як комунікативний та освітній простір. Навч. посіб. Львів: Вид. Львівської Політехніки. 2017. 232 с.
4. Гаврилів Б., Угорчак Ю., Цепенда І. Народний музей освіти Прикарпаття: путівник. Івано-Франківськ: Прикарпатський університет імені В. Стефаника, 1995. 14 с.
5. Гайдай О. Музезнавство. Навч. посіб. Миколаїв: ЧНУ, 2021, 212 с.
6. Закон України "Про музеї та музейну справу" // Урядовий кур'єр. 1995. 17 серпня. С. 8 – 9.
7. Караманов О. Вищий навчальний заклад у просторі музею: перспективи впровадження інтегрованих курсів. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. №26. С. 134-142.
8. Караманов О. Теорія і практика педагогічної діяльності музеїв в сучасному освітньому просторі України : дис. на здобуття наук. ступ. доктора пед. наук: 13.00.01. Старобільськ, 2020. 485 с.
9. Ключко Ю. Музезнавство: словник-довідник. К.: НАККІМ, 2013. 80 с.
10. Королько А., Прокопів Л., Кречко В. Особливості впровадження музейної педагогіки в сучасному інноваційному освітньому просторі України (на прикладі музеїв міста Коломиї). Гірська школа Український Карпат. 2020. №22. С. 88-93.
11. Кузенко П. Музейно-галерейна справа та виставкова діяльність. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Ярина, 2021. 168 с.
12. Маньковська Р.В. Музеї України в суспільно- історичних викликах ХХ - початку ХХІ століть. Львів: Простір М, 2016. С. 183-185.
13. Музейна педагогіка – синтез досвіду: Метод. Матеріали. Упорядники: Горювий А., Топилко О., Лучук Т., Завадська О. Київ: НВЦ «Пріоритети», 2012. 84 с.

14. Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 26 листопада 2020 р. За наук. ред. С. О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 310 с.
15. Музейна педагогіка в умовах воєнного стану : зб. матеріалів Міжнародного круглого столу, м. Київ, 26 травня 2022 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2022. 424 с.
16. Музейна педагогіка: тематичний покажчик літератури. Упорядник Г. Панахид. Львів: Ліга Львів, 2015 р. 55 с.
17. Муравська С. Музейні заклади у системі вищої освіти Західної України на тлі світових тенденцій. Львів: Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПК, 2018. 244 с.
18. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник. Під ред. В. Великочого, Н. Гасюк. Івано-Франківськ : Плай. 2005. 64 с.
19. Паска А. Освітньо-виховна діяльність музеїв закладів вищої освіти Івано-Франківщини. *Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка»*. №5 (5) 2022. С. 395-409.
20. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
21. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 09.04.2015 р. № 317-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>
22. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
23. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. №1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
24. Салата О. Основи музеєзнавства. Навчально-методичний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.
25. Удовиченко І. В. Музейна педагогіка: теорія і практика: науково-методичний посібник. К.:Логос, Національний музей історії України, 2017. 72 с.
26. Український музей при навчальному закладі: історія і сучасність. За ред. Л. Гайди. Кіровоград: КОШПО, 2008. 148 с.
27. Філіпчук Н. Музейна педагогіка і виховання нації. Молодий вчений, 2018. №3. С. 137-142.
28. Червінська І. Музейна педагогіка як інструмент взаємодії закладів освіти і музеїв у сучасному соціокультурному просторі. Освітні обрії. 2019. №2. С. 16-21.
29. Pater R. Muzeum w przestrzeni edukacji otwartej. *Biuletyn Programowy NIMOZ*. Warszawa, 2012. №5. P. 18-24.
30. Skutnik J. "Młodzież w muzeum—wybrane konteksty edukacji artystycznej" *Sztuka—edukacja—kultura. Z teorii i praktyki edukacji artystycznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014. P. 178-190.

Викладач:

професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА